

BEZPIECZEŃSTWO I OCHRONA PRACY - WYZWANIE SPOŁECZNE I EKONOMICZNE

Rezolucja X Kongresu Związku Zawodowego „Budowlani” w sprawie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w pracy

Problematyka bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w pracy była zawsze, jest i będzie kluczowym obszarem zainteresowania Związku Zawodowego „Budowlani”. Widzimy potrzebę dalszego, stałego i bezpośredniego zaangażowania się ZZ „Budowlani” w tworzenie i monitorowanie warunków bezpiecznej pracy, zarówno na poziomie przedsiębiorstwa jak i na poziomie sektorowym, regionalnym i krajowym.

Mimo znaczącego postępu w ciągu minionych kilkunastu lat nadal krytycznie oceniamy stan bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w pracy w sektorach działalności Związku. Niezbędna jest rozbudowa systemowych mechanizmów promocji bezpiecznej pracy, odpowiadających na potrzeby szybko zmieniającego się rynku pracy. **Obserwujemy znaczącą poprawę bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w wielu dużych przedsiębiorstwach. Wyzwaniem pozostaje jednak sektor małych i mikroprzedsiębiorstw, gdzie poziom inwestycji w bhp jest dalece niewystarczający. Poza systemem efektywnej ochrony pozostają nadal osoby samozatrudnione.**

Związek Zawodowy „Budowlani” podkreśla potrzebę dalszego doskonalenia systemowej współpracy zarówno ze służbami bhp, społecznymi inspektorami pracy. Kluczowa dla Związku jest wysoko ceniona przez nas, stała współpraca z Państwową Inspekcją Pracy. Związek poszerza również współpracę z innymi publicznymi podmiotami zajmującymi się ochroną pracy, organizacjami społecznymi i z jednostkami naukowo-badawczymi.

Związek wspiera i włącza się w sektorowe inicjatywy mające na celu podnoszenie standardów pracy i jej bezpieczeństwa.

Epidemia COVID-19, poważnie zakłócająca funkcjonowanie polskiej gospodarki, stanowi także zagrożenie dla systemu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w pracy. Związek Zawodowy „Budowlani” wyraża obawę, że zjawiska związane destabilizacją rynku pracy mogą mieć negatywny wpływ na stan bezpieczeństwa i ochrony pracy w wielu sektorach gospodarki.

Związek Zawodowy „Budowlani” zwraca szczególną uwagę na kluczowe dla funkcjonowania systemu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w pracy problemy:

- system bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w pracy **winien być oparty o ekonomiczne zachęty dla przedsiębiorstw inwestujących w bhp**. Dotychczasowe mechanizmy wsparcia dla małych i mikro i średniej wielkości przedsiębiorstw są niewystarczające;
- istotne inwestycje w bezpieczeństwo pracy (min. organizacja, wyposażenie i szkolenia pracowników) **powinny być premiowane w systemie podatkowym a także w systemie zamówień publicznych**;
- zarówno zamawiający jak i generalny wykonawca/dostawca **powinni w odpowiednim zakresie ponosić realną odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa pracy** w trakcie realizacji zamówienia;
- generalny wykonawca winien **nadzorować wszelkie działania podwykonawców w zakresie bhp** i ponosić pełną odpowiedzialność w zakresie tego nadzoru;

- należy **ograniczyć liczbę poziomów podwykonawstwa w budownictwie**. Niekończący się „łańcuch” podwykonawców utrudnia lub uniemożliwia efektywny nadzór i jest jednym ze źródeł zagrożeń wypadkowych;
- należy dokonać pilnej **oceny instytucji i osób szkolących pracowników w zakresie bhp i jakości prowadzonych przez nie szkoleń okresowych**. Jakość tych szkoleń bardzo często jest bardzo niska.
- niedopuszczalne jest dalsze **utrzymywanie samozatrudnionych poza jakimkolwiek obligatoryjnym systemem szkolenia z obszaru bezpieczeństwa pracy**;
- rząd powinien podjąć nowe inicjatywy legislacyjne mające na celu **ograniczenie szarej strefy ekonomicznej w Polsce**. Szara strefa jest generatorem zagrożeń bezpieczeństwa pracy i obszarem wysokiej wypadkowości;
- za stan bezpieczeństwa pracy w przedsiębiorstwie odpowiedzialny jest pracodawca a służby bhp pełnią rolę doradczą - kontrolną. Wielu pracodawców, szczególnie w małych i mikroprzedsiębiorstwach, nie jest w pełni świadomych tego faktu, jak również nie posiada wystarczającej wiedzy w zakresie zarządzania bhp w przedsiębiorstwie. Związek Zawodowy „Budowlani” uważa, że **pracodawcy winni być objęci systemem okresowych szkoleń z zakresu zarządzania bezpieczeństwem pracy**.
- kluczowe dla podnoszenia standardów bezpieczeństwa pracy są zmiany w świadomości zarówno pracowników jak i pracodawców. **Edukacja dla bezpieczeństwa pracy musi zaczynać się wcześnie, w systemie kształcenia w szkołach**. Konieczna jest systemowa współpraca partnerów sektorowych ze szkołami branżowymi nie tylko w zakresie praktyk zawodowych, w trakcie których nabywane są odpowiednie umiejętności i kształtowana kultura bezpiecznej pracy, ale także w zakresie współtworzenia szkolnych programów kształcenia dla bhp. Konieczny jest także stały udział partnerów sektorowych w doskonaleniu podstaw programowych kształcenia w zawodach.

Zmodernizowany system bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w pracy w Polsce powinien być oparty z jednej strony o zachęty i motywacje ekonomiczne dla pracodawców i pracowników a z drugiej strony na konsekwentnym egzekwowaniu przepisów i zasadzie **wykluczania z rynku podmiotów uparczywie łamiących zasady bezpieczeństwa i ochrony pracy**. Kontrola warunków pracy przez Państwową Inspekcję Pracy powinna być efektywna. Z tego punktu widzenia Związek Zawodowy „Budowlani” zdecydowanie **sprzeciwia się zastępowaniu rzeczywistej inspekcji warunków pracy kontrolą zdalną**.

Związek Zawodowy „Budowlani” na podstawie doświadczeń z funkcjonowania Rad ds. Bezpieczeństwa Pracy w Budownictwie przy PIP **wnioskuje o rozszerzenie tej formy partnerstwa w promocji bhp na inne sektory**, w których Związek jest aktywny. ZZ „Budowlani” apeluje do Państwowej Inspekcji Pracy o aktywizację działań Rad ds. Bezpieczeństwa Pracy w Budownictwie na szczeblu okręgowym i włączenie w ich skład reprezentantów wszystkich ważnych dla sektora podmiotów na szczeblu regionalnym.

Związek deklaruje swój czynny udział w inicjatywach mających na celu poprawę bezpieczeństwa pracy w budownictwie, mieszkalnictwie, przemyśle materiałów i wyrobów budowlanych, przemyśle drzewnym i meblarskim, leśnictwie, ochronie środowiska i gospodarce komunalnej.

Warszawa, 8 września 2020 r.